

	<p>imiesłowy, a także wyjaśnia ich funkcję w tekście</p>
<p>II. Analiza i interpretacja tekstów kultury</p> <p><i>1. Wstępne rozpoznanie</i></p> <p><i>2. Analiza</i></p> <p><i>3. Interpretacja</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać uczucia, które budzi w nim dzieło • rozpoznaje problematykę utworu • przedstawia najistotniejsze treści utworu w takim porządku, w jakim występują one w tekście • charakteryzuje postać mówiącą w utworze • rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową, określa ich funkcję w utworze • wskazuje funkcję użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu słownictwa (neologizmy, archaizmy, zdrobnienia, zgrubienia, metafory), składni (powtórzenia, pytania retoryczne, różnego typu zdania i równoważniki zdań) i fonetyki (rym, rytm, wyrazy dźwiękonaśladowcze) • przypisuje utwór do właściwego rodzaju literackiego (liryka, epika, dramat) • rozpoznaje czytany utwór jako przypowieść, komedię, dramat (gatunek), tragedię, hymn, powieść historyczną • rozpoznaje odmiany gatunkowe literatury popularnej: powieść lub opowiadanie obyczajowe, przygodowe, fantasy • wskazuje elementy dramatu, takie jak: akt, scena, tekst główny, tekst poboczny, monolog, dialog • znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych • uwzględnia w analizie specyfikę tekstów kultury przynależnych do następujących rodzajów sztuki: literatura, teatr, film, muzyka, sztuki plastyczne, sztuki audiowizualne • przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury uzasadnia ją • uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny • interpretuje głosowo wybrane utwory literackie (recytowane w całości lub we fragmentach)

<p>4. <i>Wartości i wartościowanie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • ze zrozumieniem posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości pozytywnych i ich przeciwieństw oraz określa postawy z nimi związane, np. patriotyzm – nacjonalizm, tolerancja – nietolerancja, piękno – brzydota, a także rozpoznaje ich obecność w życiu oraz w literaturze i innych sztukach • omawia na podstawie dzieł literackich i innych tekstów kultury podstawowe, ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne, np. miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, nadzieja, wiara religijna, samotność, inność, poczucie wspólnoty, solidarność, sprawiedliwość; dostrzega i poddaje refleksji uniwersalne wartości humanistyczne
<p><i>Oczekiwane umiejętności ucznia po klasie II</i> <i>Zakres wiadomości i umiejętności z klasy I oraz:</i></p>	
<p><i>Zakres</i></p>	<p><i>Uczeń potrafi:</i></p>
<p><i>I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji</i> 1. <i>Czytanie i słuchanie</i></p> <p>2. <i>Samokształcenie i docieranie do informacji</i></p> <p>3. <i>Świadomość językowa</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • doskonali umiejętności nabyte w tym zakresie w klasie I • rozpoznaje wypowiedź argumentacyjną, wskazuje tezę, argumenty i wnioski • rozróżnia gatunki publicystyczne prasowe, radiowe i telewizyjne • doskonali umiejętności nabyte w tym zakresie w klasie I • doskonali umiejętności nabyte w tym zakresie w klasie I • rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny i naukowy • rozróżnia rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie, imiesłowne równoważniki zdania, zdania bezpodmiotowe oraz rozumie ich funkcje w wypowiedzi •
<p><i>II. Analiza i interpretacja tekstów kultury</i> 1. <i>Wstępne rozpoznanie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • doskonali umiejętności nabyte w tym zakresie w klasie I

<p>2. <i>Analiza</i></p> <p>3. <i>Interpretacja</i></p> <p>4. <i>Wartości i wartościowanie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • doskonali umiejętności nabyte w tym zakresie w klasie I • rozpoznaje czytany utwór jako: balladę, nowelę • wskazuje przykłady mieszania gatunków <ul style="list-style-type: none"> • doskonali umiejętności nabyte w tym zakresie w klasie I <ul style="list-style-type: none"> • doskonali umiejętności nabyte w tym zakresie w klasie I
<p><i>Oczekiwane umiejętności ucznia po klasie III</i> <i>Zakres wiadomości i umiejętności z klasy I i II oraz:</i></p>	
<p><i>Zakres</i></p>	<p>Uczeń potrafi:</p>
<p><i>I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji</i></p> <p>1. <i>Czytanie i słuchanie</i></p> <p>2. <i>Samokształcenie i docieranie do informacji</i></p> <p>3. <i>Świadomość językowa</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • doskonali umiejętności nabyte w tym zakresie w klasie I i II • doskonali umiejętności nabyte w tym zakresie w klasie I i II <ul style="list-style-type: none"> • doskonali umiejętności nabyte w tym zakresie w klasie I i II • dostrzega zróżnicowanie słownictwa – rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy i neologizmy, eufemizmy i wulgaryzmy, dostrzega negatywne konsekwencje używania wulgaryzmów); rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone (obce) – rozumie ich funkcję w tekście. • rozpoznaje cechy kultury i języka swojego regionu • rozpoznaje temat słowotwórczy i formant w wyrazach pochodnych, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym

<p>II. Analiza i interpretacja tekstów kultury</p> <p>1. Wstępne rozpoznanie</p> <p>2. Analiza</p> <p>3. Interpretacja</p> <p>4. Wartości i wartościowanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • doskonali umiejętności nabyte w tym zakresie w klasie I i II • doskonali umiejętności nabyte w tym zakresie w klasie I i II • omawia funkcję elementów konstrukcyjnych utworu (tytułu, podtytułu, motta, apostrofy, puenty, punktu kulminacyjnego) • rozpoznaje czytany utwór jako: pamiętnik, dziennik • rozpoznaje odmiany gatunkowe literatury popularnej: powieść lub opowiadanie detektywistyczne, fantastycznonaukowe • doskonali umiejętności nabyte w tym zakresie w klasie I i II • doskonali umiejętności nabyte w tym zakresie w klasie I i II • dostrzega różnicowanie postaw społecznych, obyczajowych, narodowych, religijnych, etycznych, kulturowych i w ich kontekście kształtuje swoją tożsamość
---	---

Oczekiwane umiejętności ucznia po klasie I

Zakres	Uczeń:
<p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>1. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi ustne (monologowe i dialogowe) oraz pisemne w następujących formach gatunkowych: • urozmaicone kompozycyjnie i fabularnie opowiadanie, • opis sytuacji i przeżyć, zróżnicowany stylistycznie i funkcjonalnie opis zwykłych przedmiotów lub dzieł sztuki • charakterystyka postaci literackiej, filmowej lub rzeczywistej • dostosowuje odmianę i styl języka do gatunku, w którym się wypowiada • stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat • tworzy plan twórczy własnej wypowiedzi

<p>2. Świadomość językowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje starannej redakcji tekstu napisanego ręcznie i na komputerze (umiejętnie formatuje tekst, dobiera rodzaj czcionki według rozmiaru i kształtu, stosuje właściwe odstępy, wyznacza marginesy i justuje tekst, dokonuje jego korekty, jednocześnie kontrolując autokorektę), poprawia ewentualne błędy językowe, ortograficzne oraz interpunkcyjne • uczestniczy w dyskusji, uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi • świadomie, odpowiedzialnie, selektywnie korzysta (jako odbiorca i nadawca) z elektronicznych środków przekazywania informacji, w tym z Internetu <ul style="list-style-type: none"> • tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się; świadomie dobiera synonimy i antonimy dla wyrażenia zamierzonych treści • stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie • przekształca części zdania pojedynczego, przekształca konstrukcje strony czynnej w konstrukcje strony biernej i odwrotnie, zamienia formy osobowe czasownika na imiesłowy i odwrotnie ze świadomością ich funkcji i odpowiednio do celu całej wypowiedzi, zamienia mowę niezależną na zależną • wprowadza do wypowiedzi partykuły, rozumiejąc ich rolę w modyfikowaniu znaczenia składników wypowiedzi • wykorzystuje wykrzyknik jako część mowy w celu wyrażenia emocji; stosuje wołacz w celu osiągnięcia efektów retorycznych • stosuje poprawne formy odmiany rzeczowników, czasowników (w tym imiesłowów), przymiotników, liczebników i zaimków; stosuje poprawne formy wyrazów w związkach składniowych (zgody i rzędu)
<p>Teksty kultury</p> <p>1. Teksty poznawane w całości</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Jan Kochanowski – wybrane fraszki, <i>Treny</i> (V, VII, VIII);</u> • <u>William Szekspir <i>Romeo i Julia</i>;</u> • <u>Molier <i>Świętoszek</i> lub <i>Skąpiec</i>;</u> • <u>Henryk Sienkiewicz – wybrana powieść historyczna (<i>Quo vadis</i>, <i>Krzyżacy</i> lub <i>Potop</i>)</u> • <u>wybrany utwór fantasy (np. Ursuli Le Guin, Johna Ronalda Reuela Tolkiena, Andrzeja Sapkowskiego)</u>

<p>2. Teksty poznawane w całości lub w części</p> <p>3. Wybór publicystyki</p>	<p>[Wiedźmin])</p> <ul style="list-style-type: none"> • wybrana powieść współczesna z literatury polskiej i światowej (inna niż wskazana wyżej);[Nancy H. Kleinbaum <i>Stowarzyszenie Umarłych Poetów</i>] • inne pozycje książkowe: K. Dickens <i>Opowieść wigilijna</i> • Homer <i>Iliada i Odyseja</i> lub Jan Parandowski <i>Przygody Odyseusza</i>; • <i>Pieśń o Rolandzie</i> • <i>Biblia</i> (opis stworzenia świata i człowieka z Księgi Rodzaju, przypowieść ewangeliczna, hymn św. Pawła o miłości) • wybrane mity greckie • z prasy i innych środków społecznego przekazu • wybrany komiks • wybrane programy telewizyjne
<p><i>Oczekiwane umiejętności ucznia po klasie II</i> <i>Zakres wiadomości i umiejętności z klasy I oraz:</i></p>	
<p><i>Zakres</i></p>	<p>Uczeń potrafi:</p>
<p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p><i>1. Mówienie i pisanie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: • sprawozdanie z lektury, filmu, spektaklu i ze zdarzenia z życia • rozprawka • dostosowuje odmianę i styl języka do gatunku, w którym się wypowiada • przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, m.in. zna konsekwencje stosowania form charakterystycznych dla elektronicznych środków przekazywania informacji, takich jak: SMS, e-mail,

<p>2. Świadomość językowa</p>	<p>czat, blog (ma świadomość niebezpieczeństwa oszustwa i manipulacji, obrażania obcych, ośmieszania i zawstydzania zna skutki kłamstwa, manipulacji, ironii)</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady etykiety językowej – wie, w jaki sposób zwracać się do rozmówcy w zależności od sytuacji i relacji (dorosły, rówieśnik, obcy, bliski), zna formuły grzecznościowe, zna konwencje językowe zależne od środowiska (np. sposób zwracania się do nauczyciela, lekarza, profesora wyższej uczelni), ma świadomość konsekwencji używania formuł niestosownych i obraźliwych • rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich; • sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny; zna granice stosowania slangu młodzieżowego • przekształca części zdania pojedynczego w zdania podrzędne i odwrotnie, • stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach; dostosowuje szyk wyrazów i zdań składowych do wagi, jaką nadaje przekazywanym informacjom • wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych; stosuje średnik
<p>Teksty kultury</p> <p>1. Teksty poznawane w całości</p> <p>2. Teksty poznawane w całości lub w części</p> <p>3. Wybór publicystyki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ignacy Krasicki – wybrane bajki</u> • Aleksander Fredro <i>Zemsta</i>; • Adam Mickiewicz – wybrana ballada [<i>To lubię</i>], <i>Dziady cz. II</i>, <i>Reduta Ordon</i> • Bolesław Prus [<i>Kamizelka</i>] lub Eliza Orzeszkowa – wybrana nowela • wybrana powieść przygodowa [Zbigniew Nienacki <i>Pan Samochodzik i Templariusze</i>]; • inne pozycje książkowe: H. Sienkiewicz <i>Sachem</i> • Juliusz Słowacki <i>Balladyna</i> • Ryszard Kapuściński – wybrany utwór [<i>Wojna futbolowa</i>] • z prasy i innych środków społecznego przekazu

<p>2. Teksty poznawane w całości lub w części</p> <p>3. Wybór publicystyki</p>	<ul style="list-style-type: none">• utwór podejmujący problematykę Holocaustu, np. wybrane opowiadanie Idy Fink [<i>Skrawek czasu</i>]• Konstanty Ildefons Gałczyński – wybrane utwory• Stanisław Lem – wybrane opowiadanie (<i>Kongres futurologiczny</i>)• Sławomir Mrożek – wybrane opowiadanie (<i>Słoń, Wesele w Atomicach</i>)• Antonie de Saint Exupéry <i>Mały Książę</i>• wybrana młodzieżowa powieść obyczajowa (np. Małgorzaty Musierowicz [<i>Opium w rosole</i>], Doroty Terakowskiej lub innych współczesnych autorów podejmujących problematykę dojrzewania)• wybrany utwór detektywistyczny (np. Arthura Conan Doyle'a lub Agaty Christie [<i>Strzały w Stonygate</i>])• wybrane opowiadanie z literatury światowej XX w. (inne niż wskazane wyżej) [Ernest Hemingway <i>Stary człowiek i morze</i>]• inne pozycje książkowe: A. Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i> (fragmenty) • Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i> • z prasy i innych środków społecznego przekazu
--	--